

Tillatelse til virksomhet etter forurensningsloven

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. § 16 og endret i medhold av §§ 11 og 18. Tillatelsen med senere endringer er gitt på grunnlag av opplysninger fremkommet i søknad og under saksbehandlingen. Vilkårene framgår på side 3 til og med side 21. Dette tillatelsesdokumentet er ajourført per 11. september 2024 og erstatter tidligere tillatelsesdokumenter.

Hvis den driftsansvarlige¹ ønsker å foreta endringer i driften, råvarer eller innsatsstoffer som kan ha betydning for forurensningen fra virksomheten, og som ikke er i samsvar med det som ble lagt til grunn da tillatelsen ble gitt eller sist endret, må den driftsansvarlige i god tid på forhånd søke om endring av tillatelsen.

Dersom hele eller vesentlige deler av tillatelsen ikke er tatt i bruk innen 4 år etter at tillatelsen er trådt i kraft, skal den driftsansvarlige sende en redegjørelse for virksomhetens omfang slik at forurensningsmyndigheten kan vurdere eventuelle endringer i tillatelsen.

Nøkkeldata

Driftsansvarlig	GE Healthcare AS, Lindesnes Fabrikker
Postadresse	Ramslandsvågen, 4521 Lindesnes
Org. nummer	973 062 611
Næringskode og bransje	24.41 Produksjon av farmasøytiske råvarer
Kategori for virksomheten ² / Type virksomhet	4.5 Anlegg som benytter en kjemisk eller biologisk metode for produksjon av farmasøytiske basisprodukter
Beliggenhet/gateadresse	Spangereid
Kommune og fylke	Lindesnes, Agder
Lokalisering av virksomheten	UTM sone ..., øst: ..., nord: ...

Forurensningsmyndighetens referanser

Tillatelsesnummer: 2008.0222.T	Anleggsnummer: 1029.0001.01
Tillatelse første gang gitt: 2. juni 2008	Tillatelse sist revidert i medhold av fl § 18 tredje ledd: 11. september 2024
Harald Sørby seksjonsleder	Roar Gammelsæter seniorrådgiver

¹ I dette dokumentet menes:

virksomhet: den forurensende aktiviteten på en bestemt lokalitet

driftsansvarlig: den fysiske eller juridiske person som driver eller kontrollerer driften av virksomheten

² Jf. forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 36 om behandling av tillatelser etter forurensningsloven

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Punkt	Beskrivelse
5	17. januar 2017	1	Tillatelse gis til å produsere inntil 3500 kg/år av nytt gadoliniumbasert MRI-kontrastmiddel med kodenavn GE-248.
5	17. januar 2017	3.1	Tillatelse gis til utslipp av inntil 60 kg meglumin i året.
6	3. april 2017	3.1	Korrigert årlig begrensning av KOF-utslipp fra 3852 tonn/uke til 3852 tonn/år.
7	7. juli 2017	1	Tillatelse gis til økt produksjon av MRI-kontrastmiddel GMS (tidligere kalt GE-248) på inntil 55 000 kg/år.
8	18. august 2017	12	Intervall for videre vannovervåking er fastsatt.
9	31. mai 2021	1	Økning av årlig produksjon til 12 000 tonn av jodholdige kontrastmidler og 190 tonn gadoliniumbaserte kontrastmidler.
		3.1	Ny grenser for utslipp til vann basert på BAT-konklusjoner for BREF om Common Waste Water and Waste Gas Treatment (EU 2016/902).
		3.7	Nytt punkt med krav til brannøving.
		4.1	Nye utslippsgrenser for utslipp til luft.
		4.3	Nytt punkt med krav knyttet til fakling.
		8.4	Nytt punkt med vilkår for forbrenning av løsemidler
		9.1	Endret krav til levering av avfall som inneholder gadoterat meglumin solution (GMS).
		9.2	Endret komponenter som kan forbrennes.
		11.2	Nytt punkt med krav til overvåking av grunn og grunnvann.
		13.1	Nytt punkt med krav om redegjøring av endret giftighet i utslipp til sjø med nytt renseanlegg.
13.2	Nytt punkt med krav om å redegjøre for nye stoffer på prioritetslisten.		
13.3	Nytt punkt med krav om å utrede nye grenseverdier for utslipp til sjø og luft for visse stoffer.		
10	24. juni 2021	3.1	Justert grense for acetat fra 20 til 70 tonn/uke for å stå i forhold til årsgrensen.
11	10. august 2023	1	Endret grense for forbrenning av biogass fra biologisk renseanlegg fra 3 til 5 mill. Nm ³ per år.
		3.1	Endret grenser for jodholdige kontrastmidler og organiske løsemidler.
		4.1	Endret grense for HCl fra 7,5 mg/Nm ³ til 3 mg/Nm ³ . Endret midlingstid for Cl ₂ fra time til døgn
		13	Fjernet punkt om redegjøring av endret giftighet i utslipp til sjø med nytt renseanlegg (13.1) og for nye stoffer på prioritetslisten (13.2).
		13.1	Nytt punkt om redegjørelse av nye utslippsgrenser for acetat og kontrastmidler til sjø

12	4. april 2024	1	Lagt til 10 MW elektrokjel
		3.4	Justert punkt om brannøving med tillatelse til rensing av egnet fluorfritt brannskum i renseanlegg.
		5.2	Nytt punkt om graving i forurenset grunn og stående gravetillatelse
		9.1/9.2	Oppdatert generelle krav for avfall
		9.3	Inkludert 1,3-diklorpropandiol som løsemiddel til forbrenning i kjelanlegg
		10	Krav til utslippskontroll er oppdatert
13	11. september 2024	3.1.1	Grenseverdier for utslipp av acetat justert ned.
		15.1	Krav om redegjørelse av nye utslippsgrenser for acetat og kontrastmidler til sjø fjernet.

1 Tillatelsens ramme

Tillatelsen gjelder forurensning fra produksjon av røntgenkontrastmidler. Vilklårene i tillatelsen er basert på en årlig produksjon av inntil 12 000 tonn røntgenkontrastmiddel. I tillegg omfatter tillatelsen produksjon av inntil 190 tonn MR-kontrastmiddel (gadoliniumbasert kontrastmiddelet) i tørrvekt, 16 tonn PMC (premodifisert cellulose, ionebyttere) i tørrvekt, 2,5 tonn kaldiamid, 4 100 kg NaCa-EDTA og 4300 gram tetrofosmin.

Tillatelsen omfatter også produksjon av damp og varme til egen bruk ved forbrenning av inntil 30 000 tonn løsemidler, 4000 tonn fyringsolje, og 5 mill. Nm³ biogass fra eget biologisk renseanlegg pr. år i bedriftens kjelanlegg.

Kjelanlegget har til sammen 7 kjeler som benyttes til brenning av fyringsolje, løsemidler eller blandinger av fyringsolje og løsemidler. Samlet innfyrt effekt på disse tilsvarer 46,7 MW ved bruk av fyringsolje og 33,4 MW ved bruk av løsemidler. I tillegg er det installert en 6,4 MW og en 10 MW elektrokjel.

Bedriften må på forhånd avklare skriftlig med Miljødirektoratet endringer den ønsker å foreta i forhold til opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen som kan ha miljømessig betydning.

Tillatelsen gjelder også graving i forurenset grunn på virksomhetens eget industriområde. Denne delen av virksomheten er regulert i punkt 5.2 i tillatelsen.

2 Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning, er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsen. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er fremkommet i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som er vanlig for den aktuelle type virksomhet i en slik grad at det kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning

Den driftsansvarlige plikter å redusere utslippene fra virksomheten så langt det er mulig uten urimelige kostnader. Plikten omfatter også utslipp av komponenter det ikke uttrykkelig er satt grenser for.

For produksjonsprosesser der utslippene er proporsjonale med produksjonsmengde, skal eventuell reduksjon av produksjonsnivået som minimum medføre en tilsvarende reduksjon i utslippene.

2.4 Utskifting av utstyr

Ved utskifting av utstyr skal det nye utstyret være i samsvar med beste tilgjengelige teknikker med sikte på å motvirke forurensning og annen negativ innvirkning på miljøet. Der det finnes relevante BAT-konklusjoner for virksomheten, skal det nye utstyret gi minst like god beskyttelse for det ytre miljø som teknikkene i den relevante BAT-konklusjonen.

2.5 Plikt til forebyggende vedlikehold

Den driftsansvarlige skal sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. System og rutiner for vedlikehold skal kunne dokumenteres.

3 Utslipp til vann

3.1 Utslippsbegrensninger

3.1.1 Utslipp fra punktkilder

I tabell 3-1 fremgår gjeldende grenseverdier for de samlede utslipp fra hele virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning (jf. vilkår 2.1). For disse utslippene stiller vi krav om målinger, se punkt 10.1. Krav til kvalitetssikringen av slike målinger er gitt i 10.2.

Tabell 3-1 Grenseverdier for utslipp av komponenter med krav om målinger eller beregninger (kun MRI kontrastmidler), jf. punkt 10.1 og 11.2.

Utslippskomponent	Maks. tillatt utslipp pr. uke	Maks. tillatt utslipp pr. år (kalenderår)	Konsentrasjonsgrense mg/l (døgn eller måleperiode)*	Gjennomsnittlig tillatt utslipp pr. tonn produkt (kalenderår)	Gjelder fra
Jodholdige kontrastmidler ¹⁾ totalt	3 tonn/uke	75 tonn/år		14 kg	1. januar 2014
540+derivater ²⁾			120		1. juni 2021
541+derivater ²⁾			40		10. august 2023
Iohexol			40		10. august 2023
Iodixanol			20		10. august 2023

Organiske Løsemidler ³⁾	2,5 tonn/uke	115 tonn/år	500	12 kg	10. august 2023
Acetat	60 tonn/uke	1500 tonn/år	8000		xx. august 2024
MRI kontrastmidler					
DTPA		5 kg/år	150		1. juni 2021
DTPA-BMA		5 kg/år	19		1. juni 2021
Gd-DOTA		8,7 kg/år	60		1. juni 2021
Gadodiamid		18 kg/år	120		1. juni 2021
Kaldiamid		5 kg/år	1		1. juni 2021
DOTA		5 kg/år	60		1. juni 2021
Na ₂ CaEDTA		5 kg/år	192		1. juni 2021
TOC	40 tonn/uke	950 tonn/år			7. januar 2016
Fra biologisk renseanlegg			100 (per år)		1. juni 2021
Totalt ved utløp			4000 (per år)		1. juni 2021
Suspendert materiale (TSS)			35 (per år)		1. juni 2021
Totalt nitrogen (TN)			25 (per år)		1. juni 2021
Totalt fosfor (TP)			3 (per år)		1. juni 2021

* Grenseverdiene gjelder ikke ved opp- og nedkjøring, lekkasjer, funksjonsfeil på anlegget, plutselig driftsstans eller ved nedleggelse av virksomheten, forutsatt at pliktene til å redusere forurensning så langt som mulig (pkt 2.3) og forebyggende vedlikehold (pkt 2.5).

- 1) Samlet utslipp av jodholdige kontrastmiddelrester og evt. nedbrytningsprodukter, herunder iohexol, iodixanol, 540 + derivater, 541 + derivater
- 2) Utslipp av intermediatene 540 og 541 er med forbehold om evt. nye vurderinger eller klargjøringer fra ECHA i forhold til tolkingen av strengt kontrollerte vilkår og utslipp av intermediater, samt ny informasjon om disse stoffenes fysiske egenskaper og miljøvirkninger. Vi forutsetter at utslipp er minimalisert i henhold til beste teknikker.
- 3) Samlet utslipp av løsemidler, herunder metanol, etanol, isopropanol, 2-metoxyetanol, pyridin, acetonitril og aceton.

Konsentrasjonsgrenser gjelder for ufortynnet prosessavløpsvann.

3.1.2 Utslppsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel avrenning fra lagerområder og områder for lossing/lasting, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig. Avrenning av overflatevann fra virksomhetens utearealer skal håndteres slik at det ikke kan medføre skade eller ulempe for miljøet.

Eventuelt oljeholdig avløpsvann fra vaskeplasser, verksteder eller lignende skal renses tilfredsstillende i oljeutskiller eller tilsvarende rensenhet.

3.2 Utslippspunkt for prosessavløp

Prosessavløpsvann tillates ført ut via eksisterende avløpsledning til 40 meters dyp utenfor terskel ved Høylandsholmen. Utslipet skal foregå på en slik måte (for eksempel gjennom bruk av diffusor, rørutforming og utslippshastighet) at innblandingen i vannmassene blir best mulig.

Utlegging av utslippsledning eller lignende tiltak som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i kommunens sjøområde, krever tillatelse av den kommune der tiltaket skal settes i verk, jf. havne- og farvannsloven³.

Hvis den driftsansvarlige ønsker å endre utslippspunktet som beskrevet i 3.2, må den søke om tillatelse til dette. Der utslippspunkt ikke er fastlagt i tillatelsens punkt 3.2, må den driftsansvarlige avklare med forurensningsmyndigheten om en ønsket endring av utslippspunkt krever tillatelse og eventuelt også spredningsberegninger.

3.3 Kjølevann

Kjølevannet tillates ført ut i Ramslandsvågen via eksisterende avløpsledninger til 3-5 m dyp, 24 meter fra land.

Utslipet av kjølevann skal ikke tilføre resipienten en netto varmemengde større enn 132 000 MJ/time, angitt som døgnmiddelverdi.

Bruk av begroingshindrende midler i kjølevann med utslipp til vann er ikke tillatt.

3.4 Brannøving

Brannøvelsene, inkludert testing av fastmontert slukkeutstyr, skal foregå på et område med tett dekke og muligheter for oppsamling av alt slukkevann og skum. Øvelsesområdet skal utformes slik at man hindrer tilrenning av overflatevann fra utenforliggende områder, og hindrer spredning ut fra øvingsområdet. All aktivitet ved øvingsområdet skal være innrettet slik at faren for spredning av eventuelle miljøfarlige stoffer til omgivelsene minimaliseres. Slukkevann og skum skal samles opp og leveres til lovlig avfallsanlegg med tydelig merking av eventuelt innhold av miljøfarlige stoffer.

Egnet fluorfritt og nedbrytbart brannskum som ikke er klassifisert som miljøfarlig, kan renses i vannrenseanlegget i stedet for å leveres til lovlig avfallsmottak.

³ Jf. lov om havner og farvann av 21.06.2019 nr. 70 § 14

4 Utslipp til luft

4.1 Utslippsbegrensninger

4.1.1 Utslipp fra punktkilder

Prosessanlegg og lagertanker

Tabell 4-1: Grenseverdier for samlede utslippene fra prosessanlegg og lagertanker med krav om målinger jf. punkt 10.1 og 10.2

Utslippskomponent	Maks. tillatt utslipp pr. kalenderår	Maks. tillatt utslipp pr. tonn produkt (kalenderår)	Gjelder fra
Flyktige organiske forbindelser (VOC) ¹⁾	240 tonn C/år	40 kg C/tonn	1. januar 2012

1) Samlet utslipp av alle organiske løsemidler, herunder metanol, etanol, isopropanol, 2-metoxyetanol, , pyridin, acetonitril, epiklorhydrin og aceton.

Punktutslipp i prosessanlegget

Tabell 4-2: Grenseverdier for punktutslipp i prosessanlegget med krav om målinger jf. punkt 10.1 og 10.2.

Utslippspunkt	Utslippskomponent	Maks. tillatt konsentrasjon* (døgnmiddel)	Gjelder fra
Prosessanlegget	HCl	3 mg/Nm ³	10. august 2023
Prosessanlegget	Cl ₂	0,5 mg/Nm ³	1. juni 2021

* Grenseverdiene gjelder ikke ved opp- og nedkjøring, lekkasjer, funksjonsfeil på anlegget, plutselig driftsstans eller ved nedleggelse av virksomheten forutsatt at pliktene til å redusere forurensning så langt som mulig (pkt 2.3) og forebyggende vedlikehold (pkt 2.5) er overholdt.

Utslippsbegrensningene gjelder for ufortynnet avgass.

Utslipp av flyktige organiske forbindelser (VOC) er regulert gjennom forurensningsforskriftens kapittel 9 om begrensning av utslipp av flyktige organiske forbindelser (VOC) forårsaket av bruk av løsemidler. Forskriftens krav med tilhørende konsentrasjonsgrenser gjelder uavhengig av denne tillatelsen.

Forbrennings-/kjetanlegg

Løsemidler, biogass fra eget biologisk renseanlegg og lett fyringsolje med inntil 0,1 % svovel tillates brent i kjetanlegget, jf tillatelsens pkt. 1, 8.4 og 9.3.

Tabell 4-3: Grenseverdier for utslipp fra kjeler hvor det brennes løsemidler alene eller sammen med lett fyringsolje med krav om målinger jf. punkt 11.1 og 11.2

Utslippskomponent	Maks. tillatte konsentrasjoner i avgass (mg/Nm ³ ved 0°C, 1 atm., tørr gass og 3 % oksygen)		Gjelder fra
	Døgnmiddel	Halvtimesmiddel	
Støv	5	30	1. juni 2021
CO	50	100	2. juni 2008
HCl	8	60	1. juni 2021
TOC	10	20	2. juni 2008
NO _x	150	400	2. juni 2008
Dioksin	0,036 ng/Nm ³ 1)		1. juni 2021

1) Konsentrasjonsgrensen for dioksiner gjelder over en midlingstid på 6-8 timer.

Ved beregning av times-, halvtimes- og timinuttersmiddelverdier fra utslippsmålinger skal det benyttes måleverdier som representerer driftstiden til anlegget. Opp- og nedkjøring av anlegget, så lenge det ikke forbrennes avfall, regnes ikke som ordinær drift. Døgnmiddelverdiene skal bestemmes ut fra de beregnede times-, halvtimes- eller timinuttersmiddelverdiene.

Ikke mer enn ti døgnmiddelverdier kan, over en løpende ettårsperiode, forkastes på grunn av problemer med måleutstyret. Døgnmiddelverdiene det her refereres til skal beregnes over en fast periode av 24 timers varighet.

Utslippsbegrensningene gjelder for uforynnnet avgass.

4.1.2 Utslippsreducerende tiltak

Diffuse utslipp fra produksjonsprosesser og fra utearealer, for eksempel lagerområder, områder for lossing/lasting og renseanlegg, som kan medføre skade eller ulempe for miljøet, skal begrenses mest mulig.

4.2 Krav til utslippspunkter

Avgasser fra eksisterende anlegg/prosessenheter tillates ledet ut gjennom eksisterende utslippssystem med de utslippspunkter/-høyder som er oppgitt i søknaden og i søknad om endinger av utslippspunkt av 13. juni 2019.

For nye utslippspunkter skal det foretas spredningsberegninger som viser maksimale bakkekonsentrasjoner av relevante forurensningskomponenter under de mest ugunstige spredningsforhold som kan forekomme. Både bidraget fra nye utslippspunkter og fra eksisterende kilder, samt bakgrunnsnivå, skal synliggjøres. Konsentrasjonene skal vurderes i forhold til forurensningsforskriftens kapittel 7 eller andre relevante normer og retningslinjer for

luftkvalitet. Spredningsberegningene skal foretas av en uavhengig og kompetent aktør og skal forelegges Miljødirektoratet i god tid før byggestart. Miljødirektoratet kan om nødvendig stille nærmere krav til plassering og høyde på nye utslippspunkter.

4.3 Fakling

Fakling av biogass kan skje ved en nødsituasjon. Mengde og tidsrom for fakling skal registreres og rapporteres i egenrapporten (se 10.4).

5 Forurensning av grunn, grunnvann og sedimenter

5.1 Generelt

Virksomheten skal være innrettet slik at det ikke finner sted utslipp til grunnen som kan medføre nevneverdige skader eller ulemper for miljøet.

Den driftsansvarlige skal holde løpende oversikt over eventuell eksisterende forurenset grunn på virksomhetens område og forurensete sedimenter utenfor, herunder faren for spredning, samt vurdere behovet for undersøkelser og tiltak. Er det grunn til å anta at undersøkelser eller andre tiltak vil være nødvendig, skal forurensningsmyndigheten varsles om dette.

Graving i forurenset grunn på virksomhetens område krever tillatelse etter forurensningsloven § 11.

5.2 Tillatelse til graving i forurenset grunn

Den driftsansvarlige har tillatelse til graving i forurenset grunn dersom:

1. massene ikke overstiger 500 m³,
2. massene ikke overskrider tilstandsklasse 5, jf. TA 2553/2009,
3. massene inneholder jod eller gadolinium over bakgrunnsnivå, men hvor en risikovurdering viser at dette ikke vil medføre spredning av miljømessig betydning
4. massene ikke inneholder andre miljø- og helseskadelige stoffer som ikke har tilstandsklasse, jf. TA 2553/2009, f.eks. PFAS,
5. formålet ikke er opprydding i grunn eller grunnvannet

Ved saker om graving i forurenset grunn der ett eller flere av punktene 1 til 4 ikke er oppfylt, skal en søknad med tiltaksplan sendes forurensningsmyndigheten minimum to måneder før planlagt oppstart.

For graving i forurenset grunn som omfattes av punkt 1 til 4 ovenfor, er tiltaket tillatt på følgende vilkår:

5.2.1 Generelt

- a. Den driftsansvarlige skal gjøre en orienterende undersøkelse av tiltaksområdet (her menes området der gravetiltaket skal foregå) iht. NS-ISO 10381 og TA 2553/2009 Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn, og utarbeide en tiltaksplan som beskriver følgende:
 1. beskrive størrelsen på tiltaksområdet og mengde masser (m^2 og m^3),
 2. beskrivelse av forurensningssituasjonen (resultater fra prøvetaking), aktuelle tiltaksområder og oppryddingsnivå (tilstandsklasser/akseptkriterier),
 3. vurdering av risiko for forurensningsspredning under gravetiltaket,
 4. tidsplan for gjennomføring av gravetiltaket,
 5. redegjøre for hvilke avbøtende tiltak som skal gjennomføres for å sikre at gravetiltaket ikke medfører forurensningsspredning eller fare for skade på helse og miljø,
 6. redegjøre for hvordan forurenset masse skal håndteres, disponeres og eventuelt mellomlagres,
 7. redegjøre for hva som blir iverksatt av kontroll og overvåking under og etter graving i forurenset grunn, dersom det er behov for dette.

Masser over tilstandsklasse 3 kan ligge igjen på tiltaksområdet dersom en stedsspesifikk risikovurdering viser akseptabel risiko for spredning og helse. Risikovurderingen for spredning og helse skal gjennomføres i henhold til veileder om forurenset grunn⁴. Risikovurderingen skal være tilgjengelig ved et eventuelt tilsyn.

- b. Den driftsansvarlige skal etablere prosedyrer som sikrer forsvarlig håndtering av forurenset masse. Prosedyrene skal være dokumentert i virksomhetens internkontroll⁵.
- c. All graving på industriområdet skal gjøres i regi av virksomheten. Den driftsansvarlige skal ha oversikt over all graving og stå ansvarlig for oppfølging av arbeidene. Det skal være en faglig kvalifisert person (intern eller ekstern) til stede under graving. Den driftsansvarlige skal gjøre alle aktører som skal utføre gravearbeider oppmerksomme på forurensning i grunnen og hvilke rutiner som gjelder. Det skal foreligge dokumentasjon på at gravetiltaket blir gjennomført av foretak med tilstrekkelig faglig kompetanse.
- d. Graving på samme tiltaksområde kan ikke deles opp i ulike gravearbeider.

5.2.2 Graving

Den driftsansvarlige skal utarbeide en kontroll- og beredskapsplan som beskriver risiko for spredning av forurensning under tiltak, samt avbøtende tiltak for å hindre/reducere fare for spredning av forurensning.

- Masser som graves opp skal fortløpende vurderes på stedet
- Oppgraving og lagring av forurensede masser skal foregå slik at spredning av forurensning unngås. Dersom det er fare for slik spredning, skal avbøtende tiltak iverksettes.

⁴ Forurenset grunn-veileder - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

⁵ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

- Utgravingen skal foregå som en seksjonsvis graving med tilhørende analyse- og kontrollprogram. Rutiner knyttet til prøvetaking av massene og for analyse og dokumentasjon på forurensningsnivå skal beskrives i internkontrollen.
- Graveområdet skal ikke være tilgjengelig for allmennheten, og holdes inngjerdet og låst.
- Det skal treffes tiltak som minimerer tilstrømning av overflatevann til byggegrop. Ved behov skal byggegrop lenses, slik at graving foregår tørt.
- Dersom det i forbindelse med gravetiltaket påtreffes masser som er forurenset (ut over det som allerede er påvist), for eksempel misfargede masser eller masser med oljelukt, skal arbeidet stanses inntil en fagperson har vurdert situasjonen og bestemt hvilke tiltak som skal iverksettes.
- Avfall som påtreffes skal sorteres ut og leveres lovlig mottak. Partikler større enn 20 mm uten belegg, betraktes som rene.

5.2.3 Forurenset vann

Forurenset overvann og forurenset vann fra byggegrop skal renses:

- Ved bruk av eksternt renseanlegg, skal dette være godkjent og egnet for oppgaven.
- Dersom eget renseanlegg skal brukes, skal det dokumenteres at dette er egnet for oppgaven.

5.2.4 Mellomlagring av masser

- Mellomlagring av forurensete masser skal foregå innenfor industriområdet.
- Forurensete masser med utlekkingspotensial skal lagres på tett dekke, skjermes for nedbør og/eller vind, og ikke medføre fare for forurensning.
- Forurensete masser skal ikke blandes med rene masser, eller forurensete masser som er forurenset med andre stoffer.
- Forurensete masser skal ikke mellomlagres lenger enn 1 år.
- Masser som inneholder fri fase forurensning kan kun mellomlagres i tette containere/holdere. Det samme kravet gjelder for masser klassifisert over tilstandsklasse 5, som er blitt kjent under gravetiltaket.

5.2.5 Sluttdisponering av masser

- Ikke-forurensete masser (dvs. under normverdi som gitt i forurensningsforskriften kapittel 2, vedlegg 1) og masser uten avfall, kan disponeres fritt på den driftsansvarliges industriområde dersom annet lovverk ikke er til hinder for det.
- Forurensete masser, som ikke overstiger tilstandsklasse 3 / fastsatte akseptkriterier, kan brukes innenfor den driftsansvarliges industriområde så fremt disponering ikke medfører ulovlig forurensning (forbudt etter § 7 i forurensningsloven) og så lenge massene kommer til nytte ved å erstatte masser som ellers ville blitt brukt. En forutsetning for å kunne omdisponere forurensete masser er at massene er forurenset med de samme komponentene som området de skal tilføres i, og at tilførte masser har lik eller lavere grad av forurensning.

- Dersom en steds spesifikk risikovurdering ikke åpner for gjenbruk av forurensede masser over tilstandsklasse 3, skal disse leveres til lovlig avfallsanlegg. For øvrig skal forurensede overskuddsmasser i tilstandsklasse 2 og over, leveres lovlig avfallsanlegg (se punkt 5.2.1 b).

5.2.6 Dokumentasjon og rapportering

a) Den driftsansvarlige skal utarbeide en sluttrapport fra gravetiltaket. Rapporten skal være tilgjengelig ved tilsyn. Rapporten skal beskrive:

- arbeid og tiltak som er gjennomført
- resultater som er oppnådd
- oversikt over levert ordinært- og farlig avfall
- oversikt over mengde masser som er gjenbrukt på området, forureningsnivå på disse og eventuelle avvik.

Vedlagt rapporten skal det være:

- tidsplan for gjennomføring av gravetiltaket
- redegjørelse for de undersøkelser som er foretatt av forurensning i grunnen
- beskrivelse av disponering av forurenset masse
- dokumentasjon på levert ordinært- og farlig avfall til mottak
- oversikt, med henvisning til kart, over områder hvor det ligger gjenværende masse over normverdi.

b) Lokaliteten skal registreres/oppdateres med riktig informasjon i fagsystemet Grunnforurensning⁶ av virksomheten. Informasjonen skal legges inn på lokalitet med id 13985.

Aktuelle rapporter, eksempelvis undersøkelser, tiltaksplan og sluttrapport skal også legges inn i Grunnforurensning.

c) Den driftsansvarlige skal rapportere til forureningsmyndigheten om omfang av gravetiltak i forurenset grunn iht. punkt 10.4.

6 Kjemikalier

Den driftsansvarlige plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier som brukes i virksomheten.

⁶ Grunnforurensning (miljodirektoratet.no)

7 Støy

Anlegget skal utformes og virksomheten drives slik at det ikke medfører nevneverdige støyulemper for omgivelsene.

Virksomhetens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager skal ikke overskride følgende grenser, målt eller beregnet som innfallende lydtrykknivå ved mest støyutsatte fasade:

Tabell 7-1: Støygrenser

Dag (kl. 06-18) $L_{pAekv12h}$	Kveld (kl.18-22) $L_{pAekv4h}$	Natt (kl. 22-06) $L_{pAekv8h}$	Søn-/helligdager (kl. 06-22) $L_{pAeq16h}$	Natt (kl. 22-06) L_{A1}
50 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	40 dB(A)	50 dB(A)

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra virksomheten, inkludert intern transport på virksomhetens område samt lossing/lasting av råvarer og produkter. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport av virksomhetens ansatte er likevel ikke omfattet av grensene.

Den driftsansvarlige skal utarbeide to støysonekart for egen virksomhet. Det ene skal vise støyutbredelsen i røde og gule soner, jf. T-1442 kap. 2.1, og sendes kommunen og forurensningsmyndigheten. Det andre skal vise hvilke områder som har støynivåer over og under støygrensene i tillatelsen og sendes forurensningsmyndigheten. Støysonekartene skal holdes oppdatert.

Støygrensene gjelder ikke for bebyggelse av forannevnte type som er etablert etter at støygrensene trådte i kraft.

8 Energi

8.1 Energiledelse

Den driftsansvarlige skal ha et system for energiledelse for kontinuerlig, systematisk og målrettet vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv produksjon og drift. Systemet for energiledelse skal inngå i virksomhetens internkontroll⁷, og følge prinsippene og metodene angitt i norsk standard for energiledelse.

⁷ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

8.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

Den driftsansvarlige skal i størst mulig grad sørge for å utnytte overskuddsenergi fra eksisterende og nye anlegg internt. Den driftsansvarlige skal også gjennom tiltak på eget bedriftsområde legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig og/eller medfører uforholdsmessige store omkostninger.

8.3 Spesifikt energiforbruk

Spesifikt energiforbruk skal beregnes og rapporteres årlig, jfr. pkt 10.4.

8.4 Spesielle vilkår ved forbrenning av løsemidler

Det kan brukes følgende typer brensel;

- rene brensler som definert i forurensningsforskriften § 27-1
- farlig avfall: Løsemidler fra følgende avfallskategorier:

EAL kode*	Avfallskategori	Mengde/år
07 07 04	Andre organiske løsemidler, vaskevæsker og morluter	30 000 tonn

* Kode i den Europeiske avfallskatalogen

Forbrenning av løsemidler i bedriftens forbrenningskjeler er unntatt fra krav om temperatur og oppholdstid etter kap. 10 vedlegg IX i avfallsforskriften.

Det må sikres at innmating av avfall og farlig avfall i kjelene avbrytes når følgende hendelser inntreffer:

- Stans på renseanleggene
- Opp- og nedkjøring av anlegget
- Driftsforstyrrelser når de angitte forbrenningstemperaturene ikke oppnås eller når utslippsgrenser overskrides
- CO-innhold i røygassen er over 1,0 %
- Overskridelse av utslippsgrenser, dvs. innmating skal avbrytes etter maksimalt 4 timer når overskridelse har inntrådt. Perioder med overskridelser av utslippsgrenser når avfall brukes som brensel skal samlet ikke overstige 60 timer over en løpende 12-månedersperiode.

9 Avfall og biprodukt

9.1 Generelle krav

Avfallsforebygging og avfallshåndtering

Den driftsansvarlige skal sørge for følgende prioriteringsrekkefølge for virksomhetens avfallsforebygging og avfallshåndtering:

- a) forebygging,
- b) forberedelse til ombruk,
- c) materialgjenvinning,
- d) annen gjenvinning, f.eks. energiutnyttning,
- e) sluttbehandling.

Den driftsansvarlige kan fravike prioritetsrekkefølgen i første ledd dersom det er berettiget ut fra en avveining av miljøhensyn, ressurs hensyn, hensyn til menneskers helse, teknisk gjennomførbarhet og økonomiske forhold.

Den driftsansvarlige skal dokumentere hvilke vurderinger og tiltak som er gjennomført for å overholde prioritetsrekkefølgen. Dokumentasjonen skal tas vare på i minst 5 år og være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten.

Gjenvinning av avfall hos annen aktør

Dersom avfall bringes til annen aktør for gjenvinning, skal den driftsansvarlige:

- a) dokumentere hvem som mottar avfallet,
- b) dokumentere opplysninger fra mottakeren om hvordan avfallet skal gjenvinnes,
- c) opplyse mottakeren om innhold i avfallet

Bruk av biprodukt utenfor virksomheten

Dersom biprodukt⁸ brukes utenfor virksomheten, skal den driftsansvarlige:

- a) dokumentere hvem som mottar biproduktet,
- b) opplyse mottakeren om innhold i biproduktet.

Opplysningene skal tas vare på i minst 5 år og være tilgjengelig ved kontroll eller på forespørsel fra forurensningsmyndigheten.

9.2 Håndtering av avfall

9.2.1 Generelle krav til håndtering

All håndtering av avfall skal være basert på en risikovurdering, jf. punkt 12.1.

Ved lagring av avfall skal:

- a) den driftsansvarlige ha kart hvor det fremgår hvor forskjellige typer avfall er lagret,
- b) avfallslager være sikret slik at uvedkommende ikke får adgang, og lagret avfall skal være merket slik at det fremgår hva som er lagret,
- c) avfall som ved samlagring eller sammenblanding kan gi fare for brann, eksplosjon eller dannelselse av farlige stoffer, lagres med nødvendig avstand.

⁸ Jf. § 27 i forurensningsloven

I tillegg skal farlig avfall:

- a) lagres i maksimalt 12 måneder,
- b) ha forsvarlig tilsyn ved lagring,
- c) lagres innendørs og på fast, ugjennomtrengelig og tilstrekkelig slitesterkt dekke for de aktuelle materialer/avfallstyper med oppsamling av eventuell avrenning. Annen lagringsmåte kan benyttes dersom den driftsansvarlige kan dokumentere at den valgte lagringsmåten gir minst like lav risiko og like god miljøbeskyttelse.

Farlig avfall skal ikke fortynnes med den virkning at det ikke lenger blir å regne som farlig avfall i henhold til avfallsforskriften § 11-2.

9.3 Forbrenning av løsemidler

Løsemidler som gjenvinnes i produksjonsprosessen er å betrakte som farlig avfall.

Følgende løsemidler fra egen prosess tillates brent i kjelanlegget:

- 1,3-diklorpropandiol,
- metanol,
- etanol,
- isopropanol,
- 2-metoksyetanol,
- aceton og
- eventuelle andre løsemidler som kun inneholder C, H, og O.

Halogenerte løsemidler eller løsemiddelblandinger tillates ikke brent i kjelanlegget.

Løsemidler eller løsemiddelblandinger som er kontaminert med mer enn 0,05 % kontrastmiddelrester eller 0,01 % salter tillates heller ikke brent.

Ved forbrenning av løsemidler i kjelanlegget i egne kjeler eller sammen med fyringsolje, skal driftsforholdene kontrolleres best mulig med sikte på å oppnå fullstendig forbrenning.

10 Utslippskontroll og rapportering til forurensningsmyndigheten

10.1 Utslippskontroll

Den driftsansvarlige skal kontrollere og dokumentere utslippene til luft og vann. Dette gjelder utslipp av:

- a) komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i tabellene Tabell 3-1, 4-1, 4-2 og 4-3 under punkt 3.1.1 og punkt 4.1.1 i tillatelsen.
- b) komponenter som er regulert gjennom grenseverdier fastsatt i forskrift

- c) andre komponenter som kan ha miljømessig betydning

For utslipp av komponenter som er regulert i tabellene Tabell 3-1, 4-1, 4-2 og 4-3 under punkt 3.1.1 og punkt 4.1.1, skal den driftsansvarlige årlig foreta en vurdering av utslippsmengde og rapportere dette i henhold til punkt 10.4.

10.2 Kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll

Den driftsansvarlige skal kvalitetssikre målinger, måleutstyr og metoder slik at de gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp. Målinger omfatter volumstrømmåling, prøvetaking, analyse og beregning.

Følgende punkter skal oppfylles for å sikre forsvarlig kvalitetssikring av målinger for utslippskontroll:

- a) Målingene skal utføres etter Norsk standard. Dersom norsk standard ikke finnes, kan internasjonal standard benyttes. Den driftsansvarlige kan benytte andre metoder enn norsk eller internasjonal standard dersom særlige hensyn tilsier det. Den driftsansvarlige må i slike tilfeller dokumentere at særlige hensyn foreligger og at den valgte metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.
- b) Dersom volumstrømmåling, prøvetaking og analyse utføres av eksterne, skal det brukes akkrediterte laboratorier og tjenester såfremt slike akkrediterte tjenester finnes.
- c) Dersom den driftsansvarlige selv analyserer parametere som er regulert med grenseverdier, skal den delta i sammenlignende laboratorieprøving og/eller jevnlig verifisere analyser med et eksternt, akkreditert laboratorium. Frekvensen skal begrunnes.
- d) Den driftsansvarlige skal jevnlig vurdere om plassering av prøvetakingspunkter, valg av prøvetakingsmetoder og -frekvenser gir representative prøver. Denne vurderingen skal utføres av fagkyndig tredjepart.
- e) Måleutstyret skal jevnlig kontrolleres og kalibreres.
- f) Den driftsansvarlige skal vurdere usikkerheten ved alle trinnene i målingene og velge løsninger som reduserer den totale usikkerheten til et akseptabelt nivå.

10.3 Program for utslippskontroll

Den driftsansvarlige skal ha et program for utslippskontroll som inngår i den dokumenterte internkontrollen⁹.

Programmet skal redegjøre for utslippskontrollen og kvalitetssikringen, jf. punkt 10.1 og 10.2. Programmet skal holdes oppdatert.

Bedriftens måle- og beregningsprogram skal i tillegg til enkeltkomponenter omfatte adsorberbart organisk halogen (AOX).

⁹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

10.4 Rapportering til forurensningsmyndigheten

Den driftsansvarlige skal hvert år innen 1. mars rapportere til forurensningsmyndigheten. Rapporteringen omfatter all forurensning, avfall, energi og andre miljømessige forhold ved virksomheten.

For utslipp av stoffer der utslippsbegrensningene i punkt 3.1 og 4.1 ikke er fastsatt ved presise grenseverdier, vil forurensningsmyndigheten ved gjennomgang av egenkontrollrapportene vurdere behovet for å fastsette mer presise, og eventuelt strengere, grenser.

Dersom virksomheten har overskredet grenseverdier som gjelder under normale driftsforhold, og den driftsansvarlige vil hevde at dette skyldes situasjoner som nevnt i note til tabell under punkt 3.1 og 4.1, må den driftsansvarlige redegjøre nærmere for årsakene.

11 Miljøovervåking

11.1 Overvåking etter vannforskriften

Den driftsansvarlige skal overvåke og redegjøre for hvordan utslipp fra virksomheten påvirker økologisk og/eller kjemisk tilstand i vannforekomsten. Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på hvert 3. år. Bedriften gjennomførte første overvåking av vannforekomstene i henhold til dette kravet i 2015. Videre intervall for overvåking tar utgangspunkt i denne undersøkelsen.

Forslag til program for overvåkingen skal oversendes Miljødirektoratet senest 1. oktober året før undersøkelsene skal gjennomføres.

Overvåkingen skal gjennomføres med følgende intervall:

- Stoffer i biota hvert 3. år
- Stoffer i sediment (porevann) hvert 3. år
- Bløtbunnsfauna hvert 3. år

Dersom bedriftens utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres kan det bli aktuelt å gjennomføre neste undersøkelse på et tidligere tidspunkt og endre intervall for overvåking.

Overvåkingen skal gjennomføres etter vannforskriftens bestemmelser. Overvåkingen skal belyse påvirkning fra pågående og tidligere utslipp fra bedriften. Overvåkingen skal belyse bedriftens bidrag til samlet tilstand i vannforekomsten.

Overvåkingsprogrammet skal utarbeides i samarbeid med nødvendig fagekspertise, og overvåkingen skal også gjennomføres av uavhengig fagekspertise. Plassering av prøvetakingspunkter og begrunnelse for plassering, hvilke stoffer som vil bli analysert samt frekvens for prøvetaking skal beskrives i programmet. Hvordan og i hvilke medier (biota, sedimenter etc.) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også begrunnes.

Data som fremskaffes ved overvåking i vann, inklusivt sediment og biota, skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>). Data rapporteres på Vannmiljø's importformat, som finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>. Her finnes importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk.

Resultatene fra overvåkingen skal oversendes Miljødirektoratet innen 1. mars året etter at undersøkelsene har blitt gjennomført.

11.2 Overvåking av grunn og grunnvann

Bedriften har utarbeidet tilstandsrapport for grunn og grunnvann. Basert på denne skal bedriften sørge for overvåking av grunn og grunnvann minst én gang hvert femte år (neste gang i 2024) for grunnvann og én gang hvert tiende år for grunn (neste gang 2029). Overvåkingen skal inkludere gadolinium og PFAS-forbindelser.

Overvåkingsdata skal registreres i databasen Grunnforurensning (<http://grunnforurensning.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at overvåkingen er gjennomført.

Resultatene fra overvåkingen skal sendes forurensningsmyndigheten innen 3 måneder etter utført overvåking.

12 Miljørisikoanalyse og beredskap mot akutt forurensning

12.1 Miljørisikoanalyse

Den driftsansvarlige plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Den driftsansvarlige skal gjennomføre en miljørisikoanalyse av sin virksomhet. Den driftsansvarlige skal vurdere resultatene opp mot akseptabel miljørisiko.

Potensielle hendelser som kan føre til akutt forurensning av vann, grunn og luft skal kartlegges.

Risikoanalysen skal ta hensyn til ekstremvær, flom etc. og klimaendringer.

12.2 Risikoreduserende tiltak

Med grunnlag i miljørisikoanalysen, jf. punkt 12.1, skal den driftsansvarlige, så langt det er mulig uten urimelige kostnader, iverksette risikoreduserende tiltak for å redusere miljørisikoen til et akseptabelt nivå. Dette gjelder både sannsynlighetsreduserende og konsekvensreduserende tiltak.

12.3 Beredskap mot akutt forurensning

Den driftsansvarlige skal etablere beredskap med utgangspunkt i den driftsansvarliges miljørisikoanalyse dersom de risikoreduserende tiltakene, jf. punkt 12.2 ikke har redusert risikoen for akutt forurensning¹⁰ til et akseptabelt nivå.

Beredskapen skal være tilpasset den restrisikoen som gjenstår etter at risikoreduserende tiltak er gjennomført¹¹.

Den driftsansvarlige skal etablere en beredskapsorganisasjon med nødvendig mannskap og utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for restrisikoen.

En beredskapsplan skal beskrive beredskapens organisering, utstyr, angi responstid og innsatsplaner.

Beredskapen skal øves minst en gang per år.

13 Eierskifte, omdanning mv.

Den driftsansvarlige skal sende melding til forurensningsmyndigheten så snart som mulig og senest én måned etter at aksjene eller andelene i den driftsansvarlige overdras til ny eier eller den driftsansvarlige får ny eier med bestemmende innflytelse.

Det samme gjelder dersom den driftsansvarlige skal fusjonere, fisjonere, på annen måte omdannes eller driftsansvaret overføres til en ny driftsansvarlig.

14 Nedleggelse og driftsstans

Ved nedleggelse eller driftsstans skal den driftsansvarlige sørge for at råvarer, hjelpestoff, halvfabrikat eller ferdig vare, produksjonsutstyr, biprodukter og avfall tas hånd om på forsvarlig måte. De tiltak som treffes i denne forbindelse, skal rapporteres til forurensningsmyndigheten innen 3 måneder etter nedleggelse eller stans. Rapporten skal også inneholde dokumentasjon av disponeringen av kjemikalierester og ubrukte kjemikalier og navn på eventuell(e) kjøper(e).

Ved nedleggelse av en virksomhet skal den ansvarlige sørge for at driftsstedet settes i miljømessig tilfredsstillende stand.

Den driftsansvarlige skal også for nedleggingsåret rapportere i henhold til punkt 10.4.

¹⁰ Jf § 38 i forurensningsloven

¹¹ Jf § 40 i forurensningsloven

Veiledning til enkelte vilkår i tillatelsen

Utfyllende informasjon om kravene i tillatelsen og veiledning om plikter som følger av annet regelverk.

Til punkt 1 Tillatelsens ramme

Veiledning til forurensningsforskriften kapittel 27 om utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg finnes her: [Utslipp til luft fra mellomstore forbrenningsanlegg - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

Til punkt 5 Forurensning av grunn, grunnvann og sedimenter

Virksomheten skal ikke medføre utslipp til grunn eller grunnvann som kan medføre skader eller ulemper for miljøet. Den den driftsansvarlige har plikt til å unngå forurensing etter forurensningsloven § 7.

Dette innebærer at den den driftsansvarlige plikter å gjennomføre forebyggende tiltak som skal hindre utslipp til grunn og grunnvann. Den driftsansvarlige plikter videre å gjennomføre tiltak som er egnet til å begrense miljøvirkningene av et eventuelt utslipp til grunn og grunnvann. Utstyr og tiltak som skal forhindre utslipp til grunn og grunnvann eller hindre at eventuelle utslipp medfører skade eller ulempe for miljøet, skal overvåkes og vedlikeholdes regelmessig. Plikten i forurensningsloven § 7 andre ledd gjelder tiltak som står i et rimelig forhold til de skader og ulemper som skal unngås.

Tiltak i forurensede sedimenter må ha tillatelse etter forurensningsloven eller forurensningsforskriften kapittel 22 om mudring og dumping i sjø og vassdrag.

Til punkt 6 Kjemikalier

Med kjemikalier menes kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes i virksomheten, både som råstoff i prosess og som hjelpekjemikalier, for eksempel begroingshindrende midler, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler.

Det følger av produktkontrollloven § 3 a om substitusjonsplikt at det skal foretas en løpende vurdering av faren for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Skadelige effekter knyttet til produksjon, bruk og endelig disponering av produktet, skal vurderes. Der bedre alternativer finnes, har den driftsansvarlige plikt til å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke framstilles, bringes i omsetning, eller brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

Se Miljødirektoratets nettsider for mer veiledning.

[For næringsliv - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

[Erstatte farlige kjemikalier \(substitusjon\) - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

Til punkt 11 Utslippskontroll og rapportering

Den driftsansvarlige har en plikt til å årlig rapportere om all forurensning, avfall, energi og andre miljømessige forhold ved virksomheten. Dette omfatter for eksempel produksjonsmengder, avfallsmengder, energiforbruk og resultater fra utslippskontroll.

Bedrifter som har tillatelse til mottak, lagring og/eller behandling av farlig avfall, skal sammen med den årlige egenkontrollrapporteringen sende avfallsregnskap som viser en oversikt over alt avfall som er mottatt, lagret, behandlet og/eller sendt videre.

Bedrifter som har tillatelse til behandling av farlig avfall fra egen virksomhet skal årlig rapportere et avfallsregnskap som viser en oversikt over alt farlig avfall som er dannet ved virksomheten, lagret, behandlet og/eller sendt videre.

For virksomheter hvor det er stilt luktkrav, skal den driftsansvarlige rapportere om antall luktklager og antall lukthendelser det siste året. Det skal redegjøres for årsaken til de enkelte lukthendelsene og/eller luktklagene, og eventuelle tiltak som er gjennomført for å begrense eller stanse utslippet.

For virksomheter med eget deponi omfatter den årlige rapporteringen som minimum:

- Totalt deponert avfallsvolum og deponiets gjenværende kapasitet
- Typer og mengder deponert avfall for rapporteringsåret
- Relevante overvåkingsdata (konsentrasjon av aktuelle komponenter, årlig vannbalanseregnskap for deponiet og anslag over utslipp av miljømessig betydning)

Den årlige rapporteringen er nærmere beskrevet i Miljødirektoratets veiledere:

[Landbasert industri: Årlig rapportering – Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

[Deponier: Årlig rapportering - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)

Til punkt 13 Miljørisikoanalyse og beredskap mot akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles etter forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning. Den driftsansvarlige skal også så snart som mulig underrette forurensningsmyndigheten i slike tilfeller.

Utfyllende veiledning om beredskap mot akutt forurensning finnes på Miljødirektoratets nettsider: [Beredskap mot akutt forurensning - Miljødirektoratet \(miljodirektoratet.no\)](#)